Regelbunden tillsyn i Uranienborgs skola, Kvartersskolan Juno

Förskoleklass
Grundskola årskurserna 1–5

Förskoleklass
Grundskola årskurserna 1–2

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Landskrona kommun och besökt Uranienborgs skola och kvartersskolan Juno den 5 november 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper**, **Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 4 maj 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. I Uranienborgs skola respektive Kvartersskolan Juno intervjuades rektorn, lärare, och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Tabell 1: Antal elever på Uranienborgs skola och Kvartersskolan Juno

	Uranienborgs skola	Kvartersskolan Juno
Förskoleklass	2	12
Grundskola	11	24

Källa: Skolans uppgifter

Uranienborgs skola ligger på ön Ven i Öresund som ingår i Landskrona kommun. Ön har cirka 300 invånare och merparten har sin huvudförsörjning på fastlandet. Skolan

bedriver åldersblandad undervisning med delvis separat verksamhet för förskoleklassen. En grundskollärare och en fritidspedagog ansvarar för all pedagogisk verksamhet i F−5 utom trä- och metallslöjd.
Kvartersskolan Juno ligger i området Öster i Landskrona som består av flerfamiljshus med majoriteten invånare av utländsk härkomst. Personalen består av en lärare, en förskollärare och en fritidspedagog. En stor andel av barnen, 85 procent, har ett annat modersmål än svenska. Skolan finns inne i ett kringbyggt bostadskvarter och har gemensam utemiljö med de boende.
Rektorn som leder de båda skolorna har även ansvar för ett antal förskoleavdelningar med 53 anställda, medan personalen på skolorna uppgår till 6 personer. Förutom rektorn har de båda skolorna en specialpedagog gemensam, men i övrigt inga beröringspunkter. De ligger geografiskt skilda, har elever med olika bakgrund och omfattar olika spann av årskurser.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 2: Måluppfyllelse i årskurs 5

	Uranienborgs skola					Riket
	2003	2004	2005	2006	2007	2007
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	..	..	..	..	..	.

Källa: Skolans uppgifter

. = Uppgift saknas

.. = Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än 10 individer

Kommentar och bedömning:

Uranienborgs skola har ett för litet antal elever för att de ska kunna bilda underlag för statistiska jämförelser. Under föregående läsår satte skolan in insatser för att alla elever skulle nå målen för årskurs 5, vilket också skedde. Dock visar intervjuerna och skolans dokumentation att tyngdpunkten tidigare legat, och i viss mån fortfarande ligger, på svenska, matematik och engelska. I Kvartersskolan Juno är resultaten enligt kvalitetsredovisningen och intervjuerna avhängiga av elevernas språkutveckling, vilket har lett till att skolan gör satsningar på detta område redan i förskolan.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
För varje ämne finns en kursplan där det är angivet vilka mål eleverna ska ha uppnått efter det femte skolåret. Från och med den 15 juli 2008 finns också kursplaner för ämnena matematik, svenska och svenska som andraspråk med mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret. Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Uranienborgs skola och Kvartersskolan Juno har lokala arbetsplaner för olika ämnen, som pedagogerna kan använda som utgångspunkt för att följa upp elevernas kunskapsutveckling och resultat. Arbetsplanerna är utformade av läraren på respektive skola. Intervjuerna med personalen och rektorn visar att uppföljningen i förhållande till de nationella målen visserligen håller på att förbättras, men ännu inte är lika noggrann i alla ämnen som i svenska, matematik och engelska. Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver försäkra sig om att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Grundskoleförordningen anger att vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. De exempel på individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av uttrycker tillkortakommanden, detaljmål och elevens attityd till skolarbetet mer än hur eleven kan, vill eller behöver utvecklas i förhållande till de nationella målen. I intervjuerna säger rektorn och lärarna att arbetet med planerna behöver fördjupas. Skolinspektionen bedömer att skolan bör utveckla arbetet med de individuella utvecklingsplanerna.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Intervjuerna vid Uranienborgs skola visar ett väl utbyggt samarbete mellan förskoleklass, skola och fritidshem. Intervjuerna vid Kvartersskolan Juno visar att sådana samverkansformer börjat etableras, men det är både rektorns och personalens uppfattning att de borde utvecklas ytterligare för att verksamheten ska nå upp till författningens krav och ge förutsättningar för en bättre måluppfyllelse.

Vidare anger läroplanen att läraren ska samverka med andra lärare för att nå utbildningsmålen. Både på Uranienborgs skola och Kvartersskolan Juno är en lärare ensam ansvarig för arbetet med elevernas måluppfyllelse, inte bara i de ämnen där respektive lärare har utbildning. Skolorna har hittills i blygsam utsträckning bedrivit samverkan med andra lärare, och Skolinspektionen bedömer att de båda skolorna behöver etablera samverkansformer i arbetet med att nå utbildningsmålen.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska utbildningen i förskoleklassen stimulera varje barns utveckling och lärande och ligga till grund för fortsatt skolgång. Det finns emellertid inga nationellt fastställda ämnen, kursplaner eller mål för förskoleklassen. Den ska i stället vara ett möte mellan och en integrering av de olika kulturerna i förskolan och skolan och utgå från barnets mognad och förutsättningar. Både Uranienborgs skola och kvartersskolan Juno har för förskoleklassen utarbetat arbetsplaner som även täcker matematik och språk. Intervjuerna med personalen och rektorn visar att ambitionsnivån när det gäller förskoleklassen är hög och att de färdighetstränande inslagen i vissa fall kan bli betonade utifrån skolans ambitionsnivå mer än utifrån från det enskilda barnets förutsättningar och nivå. Skolinspektionen bedömer att skolorna bör säkerställa att det pedagogiska arbetet i förskoleklassen utgår från barnens nivå och lust att lära så att det stimulerar deras utveckling och balansen mellan lek och lärande blir tillgodosedd.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. På Kvartersskolan Juno finns barn med annat modersmål än svenska och som enligt intervjuerna har svårt att tillgodogöra sig undervisningen på grund av att de inte kan svenska tillräckligt bra. Eleverna har inte tillgång till studiehandledning på sitt modersmål, och Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till att de får detta när behov finns.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

	Åtgärder behövs
X	

Motivering

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt lagen förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling ska varje verksamhet ha en likabehandlingsplan. I likabehandlingsplanen ska skolans arbete med att förebygga och förhindra diskriminering och annan kränkande behandling beskrivas. Ansvarsfördelningen vid inträffade händelser ska tydligt framgå, liksom hur händelser dokumenteras och följs upp. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och årligen ses över under medverkan av barnen eller eleverna samt utgå från en kartläggning av den egna verksamheten. Likabehandlingsplanen för Uranienborgs skola för låsåret 2008/2009 utgår tydligt från ovannämnda lag och beskriver åtgärder och dokumentation vid inträffad händelse. Insatserna för att förebygga kränkande behandling är dock tämligen allmänt beskrivna och utgår inte från en kartläggning av verksamhetens behov eller från behov utifrån de olika diskrimineringsgrunderna. Likabehandlingsplanen för Kvartersskolan Juno för läsåret 2007/2008 har ett snarlikt innehåll men åtgärder vid inträffade händelser täcker endast mobbning. Eleverna vid de båda skolorna känner inte till att det finns en likabehandlingsplan. Skolinspektionen bedömer att likabehandlingsplanerna för Uranienborgs skola och Kvartersskolan Juno behöver förtydligas och att elevernas delaktighet ska tillgodoses.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Skollagen anger att en kommun är skyldig att använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Uranienborgs skola och Kvartersskolan Juno har utbildade lärare, vars utbildningar dock endast delvis täcker alla ämnen som de undervisar i. I ett antal ämnen är det fritidspedagogerna på skolorna som har ansvar för arbetet mot de nationella målen. Den pedagogiska personalen på respektive skola har ingen kollega med utbildning i respektive ämne att stämma av insatserna mot i förhållande till de nationella målen i kursplanerna. Mot bakgrund av bedömningarna i punkterna 1.2.1, 1.2.3 och 3.3.1 bedömer Skolinspektionen att rektorn bör vara uppmärksam på de negativa effekterna som kan bli följden och arbeta för att säkerställa personalens utbildning i förhållande till den undervisning de bedriver.

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn är förtrogen med verksamheten och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Skollagen anger att rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan, och att det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. För rektorn för Uranienborgs skola och Kvartersskolan Juno uppgår ansvaret för de båda skolorna till en liten del i förhållande till hela tjänstens innehåll. Enligt intervjuerna med rektorn och personalen håller sig rektorn informerad om verksamheterna och besöker dem regelbundet. Däremot anser intervjupersonerna att ansvarsområdets utformning inte ger rektorn förutsättningar att driva pedagogisk utveckling utan detta vilar i stor utsträckning på personalen. Både rektorn och personalen menar att det vore önskvärt att rektorn kunde delta mer aktivt i utvecklingsarbetet. Med tanke på de inriktningar som pedagogerna har i sina utbildningar och de materiella förutsättningarna som råder ställs särskilda krav på hur skolorna planerar arbetet för att de nationella målen ska uppnås. Efter intervjuer med personalen och rektorn konstaterar inspektörerna att det finns ett behov att uppmärksamma undervisningens följsamhet mot kursplanerna, till exempel i ämnena slöjd, hem- och konsumentkunskap och de naturorienterande ämnena, så att eleverna ges förutsättningar att uppnå målen i årskurs 5. Skolinspektionen bedömer därför att rektorn bör ta ett ökat ansvar för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
I läroplanen står det angående den enskilda skolans utveckling att verksamheten måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Intervjuerna med rektorn och personalen vid Uranienborgs skola och Kvartersskolan Juno visar att kvalitetsarbetet ännu inte sker systematiskt, utöver det att personalen efter varje läsår på egen hand summerar arbetet. På skolorna har man ännu inte utarbetat rutiner för ett kvalitetsarbete som inbegriper att analysera sina resultat och sätta sin måluppfyllelse i relation till hur arbetet organiseras eller vilka metoder man använder. Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt förordningen om kvalitetsredovisning i skolväsendet ska varje skola upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Detta arbete ska främja kvalitetsarbetet och på så sätt bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Den ska utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. De båda skolornas kvalitetsredovisningar för de två senaste läsåren visar att man arbetat med att utveckla dessa, och för 2007/2008 uppfyller de i viss utsträckning författningens krav. De redovisar förutsättningar, arbete och måluppfyllelse och åtgärder för ökad måluppfyllelse. Men redovisningarna består till största delen av beskrivningar och egna bedömningar som de enskilda pedagogerna gör utifrån verksamhetens karaktär snarare än utifrån de nationella målen. Sambandet mellan enskilda mål och arbetet med och resultatet av just dessa mål bör enligt inspektörernas bedömning framgå bättre, så att skolan får ett tydligt underlag för att bedöma sin måluppfyllelse och utvecklar sin kunskap om vilka metoder

som är verksamma. Eleverna på skolorna är unga, men måste ändå involveras i arbetet med kvalitetsredovisningen. Skolinspektionen bedömer att Uranienborgs skola och Kvartersskolan Juno behöver fortsätta utveckla arbetet med kvalitetsredovisningarna så att de på ett bättre sätt bidrar till att förverkliga utbildningarnas nationella mål.

2009-02-03 Lund

Monika Ivarsson

Lena Godin